

NĂM THỨ TƯ. — SỐ 170

JEUDI 24 JUIN 1920

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC-NGŨ

DEPOT

AN HÀ NHƯ'T BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, CANTHO

TỔNG LÝ: TRẦN-DẮC-NGHĨA

CHỦ BƯT: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

BẢN NHƯ'T TRÌNH

BỘN CHỮ LANGSA

TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG

BỘN CHỮ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM.....	5 \$ 00
SÁU THÁNG.....	3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ.....	0, 10

.....	3\$00
TRỌN NĂM.....	2 00
SÁU THÁNG.....	

NGSA
BỘN QUỐC-NGŨ VÀ LAI,

TRỌN NĂM.....	7\$00
SÁU THÁNG.....	4,50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua như't trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua như't trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHON DUNG VÀ KHẮC CON ĐAU
ở đường Turc, số 6

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách đặng hay: tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, từ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch.

Có thợ hoa chon dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bờ, nước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biển liền và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIU cần khải

Phò cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà An-quán,
Tại Cánh-thơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-từ, ơn dày,
Mãn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-hành dặng cửa hàng rộng mở
Máy sấm thêm, thấy thơ tin rờng,
Lãnh in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
(thiệp-tan.

Toa, số, hộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chẳng nhượng của người
Nói chi sách đóng thì thôi
Lưng da, lưng bố, dẻ dờn ít hư.
Sách in sáng, tinh từ, Kim Túy,
Tư điển cùng Sử ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiệp làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đây đủ hạng
Thiếu chi dầu giấy láng, mực ngời;
Chuồn trao, nào phải những lời.

Sang chơi 1 chuyển xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,

Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Niềng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn.

An-Hà An-Quán Bd Saintenoy Cánh-thơ

Đón kính.

Tiệm thợ bạc

của M. CAO-VĂN-HY
108 Boulevard Bonnard—Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ vô cùng; những là: vàng vòng, chuỗi hạt, hoa tai, cà-rá, giây chuyền, neo, xuyến v. v. kiến chạm rất nên huê dạng. Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính
Cao-văn-hy cần khải

Cáo bạch

Có bán oàng viết "PORTE-PLUMES à RÉSERVOIR" ngòi viết bằng vàng thiết cao "PLUMES EN OR CONTRÔLÉ"

14k không sét không mòn.

Có khâu (AGRAF) một đầu thì bút viết, còn đầu kia thì viết chì

(PORTEMINE); có phụ thêm 1

hộp nhỏ đựng năm cộng chì dễ thay. Cây viết này nếu gìn giữ xài mười năm không hư.

Xin đừng tưởng rằng cây viết này giống theo cách viết năm cũ, một đồng của khách

Mua về, nếu xài không dặng không xứng đáng với đồng tiền thì trả lại Bồn hiệu sẽ trả tiền lại đủ.

Giá một cây là (có hộp, có comptegoutte) 4\$50

Mua nguyên lỗ về bán lại càng tính giá nhẹ hơn nhiều.

Cũng có trừ bán mực stylographique bleue black

hư 100
giá 50
ve 100
là 0\$3

Trở bán tại
nhà in An-Hà
CANTHO

Lời rao

Đang lúc nẩy đồng-bang ta coi mỗi lo lắng cuộc thương trường cũng nhiều kẻ lập tiệm, người sắm xe hơi, tàu hơi, tàu lửa mà dưng bộ hành; nếu dưng lại ngày trước thì ngày nay thấy người mình tấn bộ hội phảo, như vậy Bồn quán có lòng máng nhiều là vì đồng-bang ta quyết với tay nắm giây đoàn thể rồi đó.

Vì vậy kể từ ngày nầy sắp tới, trong các chư độc giả ai có cái chi muốn bán cũng là muốn mua món chi, hoặc hỏi thăm đều gì có ích lợi chung cho đồng chươg thì Bồn quán cũng ra công tiếm kiếm mà hỏi am cho chư độc giả tương lâm.

Những đồ mình muốn bán hay là muốn mua là:

Xe hơi
Tàu hơi
Tàu lửa
Xe máy, máy may, máy viết
Nhà cửa
Vườn ruộng, vân vân

Rao bán

Có người muốn bán: 1 cái xe hơi Peugeot 14 mã lực, 8 chỗ ngồi, còn mới, để đưa bộ hành tiện lắm.

1 cái máy hiệu De Dion Bouton, 5 mã lực, có đủ đồ phụ tùng (Hélice) và vân đem về gắn vào tàu hơi (Canot) gọn lắm.

1 Cái xe hơi nhỏ còn mới tinh hảo mới mua chưa đầy 4 tháng, đi được ba người— sức 7 mã lực— ít hao dầu, để đi chơi tiện lắm.

Vì nào muốn hỏi thăm đều chi xin đến nơi Bồn-quán

Kính Cáo

Kính cùng lục châu chư quân từ: vì nào muốn lập hội thương mại cùng hội thương nghệ, muốn chơ sổ sách rành rẻ theo luật phép Langsa khỏi đều xích mít trong hội ngày sau.

Bồn quán có người thạo việc ấy, sẽ hỏi am cùng chi cách thức cho người thơ-toán của hội dặng dò thì thơ theo luật phép—

Tiền công thì tính vừa vừa mà thôi, chớ chẳng tính mất, xin quý ông lưu ý.

Bồn quán kính cáo

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười Mỹtho số thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh nầy xáng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chớ lúa ruộng lắm, và như muốn chớ lúa thặng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vaico cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười ba cái đĩa, cá rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao giá bán.

Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giá.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gởi thơ cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sở Nhựt trình An-hà tại Cánh-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ

Khương-Thời dit Gông Thuộc điều hiện Globe

(TRAI ĐAT)

178 180 Rue Ang-Du'ong, 178 180

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (bijouterie) để bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi, xe máy và xe kéo xin kể ra sau đây:

Kiếng vàng neo, chuỗi bông, cà-rá, đồ làm đủ thứ. Dầu-ếch-săng-Sên (essence (Shell) dầu nhớt để vô máy xe hơi (l'huile pour automobile) để bỏ để máy xe hơi (graisses pour automobile) đá thấp đèn xe hơi (carbure), vỏ ruột xe hơi hiệu, tây và huê-kỳ (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu bờ-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán đồ đổi mới (écaillit) lược chải đầu đủ thứ và đồ của đầm (madame) và giày tây, giày (annam) dầu thơm, áo thụng mua bên tây lại (commandés en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thơ đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đơn cho.

Nay kính

Trần-văn-Gông
Bijoutier Pnom-penh

Thuộc gói hiện Globe

(TRAI ĐAT)



Mấy tay thường dùng thuốc đều cho thuốc Gà-lốp là đượm, khói thơm hút không khô cổ

Một mình hãng Denis-Frères có trữ bán sỉ mà thôi.

Có gói 10 điều



Có gói 20 điều

Hút đã ngon, để dành lâu được không mốc, không mục.

Tại HANG DENIS-FRÈRES có trữ bán

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đăng rõ tại nhà In Hậu-Giang Cấn-thơ, có bầu sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trương và có đủ kiểu yết thị, lời truyền rao, của ông DƯƠNG-VAN-MÊN mới dọn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gửi..... 0.15

Xin viết thơ đến nhà In Hậu-Giang Cấn-thơ mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHAU THÀNH CẦN THƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có nhiều hạng tùy theo giá.

Trong lục-châu, chứ vị nào muốn mua hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thơ mà thương nghị.

Décortiquerie de Cantho,

AN HÀ NHỰT BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

- | | |
|---|------------------------|
| 1.— Sở Y-viện Cấn-thơ mở thêm ra rộng | 6.— Hôn phối cấp thi |
| 2.— Trường học thương mại | 7.— Công văn lược lược |
| 3.— Cảnh tranh | 8.— Tự do diễn đàn |
| 4.— Vội chào báo mới | 9.— Cấn-thơ Thời đàm |
| 5.— Răng công mài sắc chảy ngày nên kim | 10.— Thán tình |
| | 11.— Nam-kỳ Thời sự |

Sở Y-Viện Cấn-thơ mở thêm ra rộng

Sở Y-Viện Cấn-thơ sáng lập từ năm 1895. Ban sơ chưa có nhà-thương việc hành y bầy còn thưa thớt, vì buổi đó người bốn-quốc ta chưa thạo dụng thuốc Langsa, phần nhiều, hễ khi nào đau ốm thì cứ do nơi thuốc Bắc, hoặc là thầy pháp, bóng, đồng, mà thôi.

Quan Lương-Y thì cho thuốc các quan Langsa, đi trồng trái trong các làng, hoặc là cho thuốc lính mã-tà cùng tội nhơn và xét các bệnh Tòa-án phủ-thất.

Tóm lại: lúc đó hễ bệnh nào nhà nước buộc phải đến cho quan Thấy xem thì họ mới đến, chứ người mình ít khi sáng lòng mà chịu cho quan Lương-Y Langsa cho thuốc.

Trải các Quan Lương-Y Langsa hành sự trong tỉnh Cấn-thơ từ năm 1895 đến nay: sơ khởi thì là quan Thấy Albadie, lần lần thay đổi nhau các quan thấy M.M. Thébaut, Rombaud, Audiau, Burdin, Guillard, Brimont, Lalung-Bonnaire, Honorat, Devy, Pavy, Tardif và hiện kim là ông Docteur Vielle. Tới lúc quan thấy

Lalung-Bonnaire hành sự là năm 1907, Hội Bảo-sáng bình-phòng (Association Hospitalière) lập thành một sở nhà-thương; từ đó người bốn-xứ mới thấy đáng nhiều sự thần hiệu của thuốc Langsa, nên lần lần đến xin điều trị, tới ngày nay thiên hạ mỗi buổi sớm mai tựu đến phòng khám bệnh xức thuốc đông dầy dầy đêm không xiết; còn nơi các nhà dưỡng bệnh thì chật chội lớp lớp tới lớp lui, chẳng khác nào nơi một sở công nghệ kia mà đang lúc thịnh hành tấn phát.

Ấy cũng bởi nhờ cái công lao của các quan Chánh-Bố đến trấn nhậm trong tỉnh lo lắng mở mang sở Y-Viện cho nhơn dân dưỡng sự vệ-sanh và các quan Lương-Y Langsa, Lương-Y bốn-quốc cùng mấy thầy Điều-Dưỡng chương-đậu chuyên cứu phạn sự mà cứu giúp những kẻ bệnh hoạn, nên mới đáng vậy.

Mới đây, quan Chánh-Bố Boudineau có xin phép quan Nguyên-soái Nam-kỳ lập tại Ômôn và Tràôn mỗi chỗ một sở Nhà-thương cho bệnh nằm và cho thuốc thí. Ngài lại xin quan trên bổ thêm cho tỉnh Cấn-thơ 2 vị Lương-y Bốn-quốc nữa đặt điều định 2 sở Nhà-thương mới



Hỡi người Annam!
Sao để tiền bạc ra khỏi xứ
mình?

Hãy dùng thuốc hút hiệu **CON GÀ** thuốc chưa vấn
và vấn rồi

VÌ THUỐC NÀY NGON HƠN HẾT.

ĐÃ THƠM THO LẠI GIÁ RẺ HƠN CÁC THỨ KHÁC.

Thuốc **CON GÀ** trồng tía tại xứ Đồng-Dương

Nên giúp hội *Société des Tabacs de l'Indochine*,

66 Boulevard Bonnard. — Saigon

hầu giúp muôn ngàn người Annam.

lập đây. Lúc này tại nhà-thương Ômôn đã có Quan thấy Annam ở rồi, trong ít ngày nữa đây, đời thuốc men vật dùng đường chiều bàn ghế sắp xong, sẽ mở cửa nhà-thương cho bình năm điều trị. Sở nhà-thương Tràôn, nghe rõ lại: thì quan Huyện Nguyễn-văn-Yên đương kim Phó tổng Bình-lê, chịu hiến cho nhà nước 3 căn phố mà lập đỡ nhà thương trong lúc này, sau lựa chỗ rồi sẽ cất thiết thọ. Đáng khen quan Huyện Nguyễn-văn-Yên thật là một người trọng nghĩa khinh tài hơn tích đức. Vậy lúc này nhà-nước đang sửa soạn thuốc men vật dụng, thế thì trong vài tháng đây, tại Trà-ôn sẽ có một sở nhà-thương nữa.

Quan Chánh-Bố Boudineau còn tính muốn lập thêm tại Phụng-hiệp một sở nhà-thương như vậy. Hôm đầu tháng

đây ngài có hiệp cùng quan Lương-y Vielle đi viếng quận này; tưởng chẳng bao lâu tại Phụng-hiệp sẽ có quan thấy Annam đến ở đó mà cho thuốc cứu bệnh cho nhơn dân.

Còn một quận nữa là quận CầuKè ở xa Cánh-thơ, dân sự lại đông đảo, đáng có sở nhà-thương và một quan thấy Annam ở đó lắm. Và lại Cầu-kè có sáng rồi một nhà Báo-sáng lập thành 4, 5, năm nay nếu nhà nước tính lập thêm một sở nhà thương; tưởng cũng là nhẹ tốn kém và thiên hạ đáng tiện bề đến đó mà xin trị bệnh, hơn là phải đi Tràôn và Cánh-thơ xa đường.

Ngày nào trong 4 chỗ Ômôn, Tràôn, Phụng-hiệp và Cầu-kè có sáng nhà-thương nhà báo sáng rồi, thì nhơn dân trong tỉnh lấy làm có phước đáng gấu gười

lúc hứa bình đến xin điều trị cho kiếp.

Ấy cũng là cái hồng huệ của nhà-nước Langsa bủa cho con nhà Nam-việt đó. Dân trong bốn tỉnh rất cảm ơn nhà-nước và các quan chủ tỉnh nhất là quan chủ tỉnh Boudineau.

Phạm-kỳ-Xương

Trường học nghề thương mại

Bấy lâu nay chúng ta hằng ước ao cho chánh-phủ lập trường thương mại ngõ hầu có chỗ cho con trẻ xứ ta nhồi nắn thêm trí-thức cho tinh tấn về thương nghiệp cho có đủ thế-lực mà bảo thủ lấy mỗi lợi nhà trong buổi cạnh tranh rất nên ghê gớm này.

Quan cựu Toàn-quyền Albert Sarraut là một đấng kinh-tế lão thành, lúc ngài còn cầm quyền Tổng-Thống cõi Đông-Pháp này thì Ngài đã dòm thấy rõ chỗ hi-vọng của quốc-dân ta và cũng thấy rõ đường thương mại của quốc-dân ta háy còn khuyết điểm; nên Ngài đã trừ ngại mà lập một trường thương-mại tại Đông-Pháp đặng có điều đặc-quốc-dân ta vào đường kinh-tế. Chẳng dè cái sở nguyện ấy chưa thành, vì việc nước mà Ngài phải lià chúng ta trở về Chánh-quốc.

Từ đó sắp sau chẳng thấy ai kẻ cứu giúp tới cái vấn-đề ấy nữa; thiệt cũng đáng buồn.

Các nhà soạn báo thấy vậy bèn biệp nhau mà nhắc nhở và nài xin Chánh-phủ luôn.

Lúc quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ cựu là ông Maspéro đến diễn thuyết tại nhà hội Thương-mại Annam tại đường Catinat, trong bài diễn thuyết ấy Ngài

có nói với chúng ta rằng Ngài vẫn có lòng lập một trường thương-mại, song Ngài e không có học trò, vì ngài đã cố động từ Saigon và khắp trong lục tỉnh trót ba tháng trời mà ngài tiếp được có vài ba cái đơn gửi đến xin học mà thôi, cho nên ngài chắt là ít ai muốn học, nếu lập trường ra thì ắt tốn hao mà vô ích.

Rất tiếc thay! chớ chi lúc ấy mà các nhà soạn báo hay được cái sở hành rất hữu ích của ngài đó, thì hiệp theo mà cố động trong các Báo quốc-âm cho sĩ-lực châu trí tất; thì tưởng có ít nữa cũng có đôi ba trăm trò; chớ có đầu mà dè cho lỗ lã cái cơ hội tốt như vậy. Rất uổng thay! Thiệt rất uổng thay!!

Cách chẳng mấy ngày tờ Báo «*Tribune Indigène*» lại đề xướng lên một lần nữa. Coi thế mấy thấy trong bọn thanh niên tại Saigon và Cholon đây thấy đều nổi nức ước mơ. Thấy vậy cho nên Hội khuyến-học Nam-kỳ liền vào đơn xin phép quan Thống-đốc đặng lập một lớp dạy xấp ban đêm tại nhà hội khuyến học, dạy cách làm sổ sách và tính toán theo nghề thương-mại. Có rước 2 ông thầy dạy là ông Boulouys và ông Nguyễn văn-Vang. Chẳng mấy ngày mà có hơn 8 chục người xin vào chịu học.

Chừng ấy ông Maspéro mới thấy lòng dân đã khuynh hướng về sự học ấy, nên Ngài mới định phụ cấp cho Hội khuyến-học mỗi tháng là 3 trăm đồng, đặng dùng làm học-phi.

Tuy là may mắn như vậy, song coi ý quốc-dân ta cũng chưa mừng nguyện. Là vì hiện nay quốc-dân ta phần đông đã chán ngán bên đường sĩ-hoàng mà lại khuynh hướng về đường công-thương ký nghệ hơn; cho nên lập một lớp dạy xấp ban đêm như vậy thì bất quá để

cho mấy thầy ở gần lối Saigon và Chợ-lớn đây học được mà thôi; còn Sĩ-tử trong lục châu xa xuôi thì có thể nào mà học được. Dẫu cho có đến học được đi nữa thì có đủ chỗ đâu mà học.

May mắn thay! mới đây bốn báo chúng tôi có nghe tin rằng quan Toàn-quyền Maurice Long đang nghiên cứu để lập tại Hà-nội (Bắc-kỳ) một trường để dạy học nghề thương mại, (Ecole de Commerce), cái chương trình trong trường ấy sẽ có dạy chữ Langsa, chữ Ang-lê chữ Tàu, toán mục, luật buôn bán, viết chữ tắt, đánh chữ máy và dạy cách đi biển giả v.v.v... những sĩ-tử trong trường ấy, đến khi tốt nghiệp mà ra sẽ được lãnh cấp bằng cũng như các trường khác vậy; trong khi học thì chánh phủ Đông-pháp, hoặc chánh-phủ Nam-kỳ, Bắc-kỳ, Trung-kỳ, và Cao-man sẽ ban cấp học-bổng cho và hạn cho hai năm thì tốt nghiệp.

Theo cái chương-trình này thì rất hợp với chí vọng của quốc dân ta là đường nào!

Từ đây quốc-dân ta sẽ có chỗ mà noi náng trí hóa cho tinh tấn nghiệp-thương hầu có mở mang thương giới mà tranh cạnh với khách-thương là một mũi giặc kinh-tế rất to tác hại lối tương lai này.

Nghe được tin này, những hàng trí-thức ta, ai là người không hớn hờ vui mừng, hàm hồ cổ phúc mà ca tụng công đức của quan Toàn-quyền.

Nhưng mừng thì mừng vậy, chứ chúng tôi cũng còn buồn một nỗi là Bắc-kỳ đường xá xa xuôi, sợ e bất tiện cho những con nhà nghèo ở tại Nam-kỳ này, không có thể ra đến Hà-nội mà học cho được.

Vậy sẵn dịp này, xin các quan Hội-đồng quản hạt, hiệp theo dân ý mà cầu xin với quan Toàn-quyền và quan Thống

đốc Nam-kỳ lấy lòng nhân-huệ mà lập thêm một trường Thương-mại tại Nam-kỳ ta đây cho thuận tiện cho quốc-dân thì ơn đức ấy ngàn năm về sau những sắp cháu em dân còn ghi tạc.

Các quan Hội-đồng ôi! Chúng dân mà chọn cử các Ngài lên thay mặt cho quốc dân trong 6 tỉnh, là chỉ sở cậy các Ngài có bấy nhiêu đấy mà thôi.

Hiện nay khách-trú họ mua gần hết phố ở Saigon và Chợ-lớn rồi; họ đã lập một hàng bạc rồi, chánh-phủ đã cho phép họ lập một phòng Thương-mại (Chambre de Commerce) tại Chợ-lớn rồi; mới đây họ lại xin được phép mà lập thêm một hội Thương-mại (Association des Commerçants Chinois) nữa rồi. Đường ấy cái thể lực của khách-trú tại Nam-kỳ này mạnh mẽ là dường nào! có đáng lo đáng sợ hay chăng?

Rồi đây họ sẽ lần lần mua hết đất các ruộng vườn của ta, chừng ấy tất nhiên phải phản chủ vì khách, thì cái chữ nô-lệ này dẫu cho quốc-dân ta không lãnh cũng không chạy đâu cho khỏi được mà!!

Ôi! chúng ta có nên xót ruột đau lòng rung en rờn ớn mà lo sợ cho em cháu chúng ta về tương lai chăng?

Nếu nay chúng ta không lo trước mà mở nẻo ruộng đường, rồi về sau con cháu nó sẽ nghĩ cho chúng ta là kẻ tiền bối của chúng nó ra thế nào? Ngừa nhờ các ngài xa nghĩ.

Nông-Cổ Mìn-Đàm

Cạnh-Tranh

LỜI LUẬN CỦA MỘT NGƯỜI

BẮC DU-LỊCH NAM-KỲ

Tại ta thường nghe, mắt ta thường thấy những kẻ hay nói đến hai tiếng

Cạnh-tranh mà không hiểu cách cạnh-tranh, những kẻ đã dùng cách cạnh-tranh lại dùng không thích hợp.

Than ôi! cũng vì không hiểu rõ, không biết dùng cách cạnh-tranh ấy mà thành ra công giới thương giới nước ta không thể tấn bộ làm sao cho chóng được.

Đã biết rằng trong nước có cạnh-tranh thì mới có tấn bộ, nhưng mà thế nào gọi là cạnh-tranh?—Cạnh-tranh nghĩa là mình thấy người ta làm khéo một, mình cố sức làm khéo mười, người kia thấy người nọ làm khéo hơn mình lại phải cố sức làm khéo hơn nữa, như thế thì trong nước mới cường thịnh, mỹ nghệ mới phát đạt, mới có thể cạnh-tranh ra đến ngoài được; chứ như cách cạnh-tranh của ta thì phần nhiều kẻ thấy người đồng-bào vừa xuất hiện ra được một cái nghề gì có thể kiếm ăn được hay là một cách buôn bán gì có lời thì đã nhau nhau lại mà bắt chước; khi đã bắt chước được rồi thì lại tìm cách hạ giá để một mình trang lấy mỗi hàng, chứ không chịu để làm mà chuyên chế cho khéo hơn; những kẻ đồng-nghiep thấy thế bắt-dắt-di cũng phải hạ giá theo, cũng phải cạnh-tranh cách ấy; đến lúc đua nhau hạ giá quá thành ra lỗ vốn khi ấy mới lại phải tìm cách đen bạc, làm giả làm dối, quí hồ bán rẻ mà có lời quí hồ bán khỏi tay, thì thôi, có biết đâu rằng hàng xấu tất không có giá trị, không có người mua như vậy thì tài nào giữ được quyền lợi lâu dài cho mình, thế có phải không những mình làm hại cho mình thôi, mình lại còn làm hại lây đến cả kẻ đồng-nghiep mình, mình làm tiêu diệt cả mỹ nghệ trong nước nữa.

Ấy là cách cạnh-tranh trong nước. Còn muốn cạnh-tranh với nước ngoài thì trước khi cạnh-tranh ta phải biết sức ta, ta phải rõ sức người, đo-dấn đo

đường mà bước, chứ đừng hóp tốp chạy mau quá không khéo lại ngã dọ đường, vừa không lọt được mục đích lại mất cả công việc nữa. Thật thế, hai bên cạnh-tranh cũng như hai nước giao binh vậy. Hễ nước nào biết cầm quân bên mình, biết bốn tính bên nghich, biết xem thời thế thì binh nước ấy mới lợi.

Kia ta hãy xem cách cạnh tranh của nước ngay ở đất Đông-dương ta thì biết, người ta thấy công thương gì mới bán khai mà xem chừng kiếm ăn được, thì người ta kêu nhau bỏ vốn chung phần, lập hội buôn bán, lập xưởng chế đồ để cạnh-tranh với nước khác, để giữ quyền lợi cho nhau, chứ người ta có gio cách cạnh-tranh hèn mạt để hại lẫn nhau đâu, sao ta chưa chịu nghĩ đến tiền đồ nước ta mà học lấy, mà bỏ tính hiem kỵ lẫn nhau, giúp đỡ lẫn nhau chung vốn nhau, kẻ ít người nhiều, bảo lãnh cho nhau mà khai hóa cho công giới thương giới nước ta (để một mai những mối quyền lợi của ta khỏi bị tiêu diệt đi hết, để có thể vững vãi trong năm Châu, cho khỏi nhục tiếng làm người đứng trong Vũ-trụ? Và lại mỹ nghệ của ta cũng nhiều, thương nghệ của ta cũng lắm, song phần nhiều người mình lưng vốn không được bao nhiêu nên nhà nào làm nhà này bán; nhà nào bác nhà này buôn; còn những ông phú gia thì chỉ giữ cái chủ nghĩa duy kỷ, nhắm mắt bỏ qua không chịu moi những đồng bạc trắng chôn vùi dưới đất đem lên mà giúp đỡ cho đồng bào, như vậy thì công thương biết bao giờ khai hóa cho bằng nước ngoài được; vì đồng tiền rất cần cho sự hoạt động trong các việc hơn hết.

Bây giờ ta đương theo đòi thương quốc, hột văn-minh cũng sắp nảy chồi, ta hãy nên nghĩ đến vận mạng nước ta,

ta hãy cố khai hóa cho công thương để một mai tiến nước ta không đến nỗi đắm đuối ở đáy sông Ngô nữa. Biết bao nhiêu báo đã cố động cho ta biết về những số tiền ta mua đồ ngoại quốc hàng năm; giá mà những số tiền ấy giao cho một tay ta trả, thì ta xót ruột biết ngàn nào; ấy là nói có từ đầu năm đến cuối mà thôi, còn trước đến giờ không kể và từ giờ đến sau không biết.

Không nói chắc đồng bào ta cũng rõ, lập ra một xưởng làm đồ gỗ, một hội buôn bán gỗ, không những là có ích cho kẻ biết nghề, lại có ích cho cả đến xã hội; cho cả đến kẻ hậu bối ta nữa; vì đây là một trường kỹ nghệ, trường thương mại dạy rất may mắn; kẻ nghèo nàn nhờ đây mà nuôi thân mà học nghề, mà buôn bán.

Thôi xin đồng bào ta hãy lĩnh bớt gĩa hoàng lương lại một bận nữa, bỏ bớt cái duy-ký-chủ-nghĩa đi, thương đến nông-công-thương-giới nước nào hãy oàn bèn yếu mà hề nhau đồng tâm hiệp lực khai hóa lẫn ra, kéo vừa thiệt vừa xù hổ với các nước láng giềng, họ vừa được ăn lại vừa được nói, để ta khỏi mang tiếng là đồ ấu trĩ man-ri mọi rợ.

LÂM-VĂN-THỊNH

Vội chào báo mới

Báo-Báo mới tiếp đặng một bức thư của Đồng-bang ở Bắc-kỳ cho hay rằng: trong ít ngày nữa đây sẽ có một tờ báo mới hiệu là "Thực-nghiệp dân báo" xuất bản mỗi tuần 3 kỳ.

Vậy Báo-báo kính lời chào mừng quý Đồng-nghiệp "Thực-nghiệp dân báo" và ước ao xin Đồng-bang trong Nam ngoài Bắc hãy vui lòng giúp đỡ báo

mới này cho đặng thành hành, ngõ mau rộng mở đường nông công thương cổ trong xã. Vì bề đăng báo giới thêm chừng nào thì việc ích lợi cho quốc dân ta càng tấn hóa chừng này.

An-Hà Nhựt-Báo

P.S. Báo-báo xin đăng bức thư của quý Đồng-nghiệp "Thực-Nghiệp dân báo" ra dưới đây cho Đồng-Bang xem.

Hà Nội, le 4 Juin 1920

A Monsieur le Directeur
de l'An-Hà Nhựt-Báo à Cánh
Notre cher Confrère,

Chúng tôi lấy làm hân hạnh mà viết mấy lời chào bạn Đồng-nghiệp đi trước chúng tôi là quý báo như người anh lớn của báo "Thực nghiệp dân báo" chúng tôi sắp ra này. Chúng tôi tuy còn đang tổ chức, song chắc cũng gần được theo chân với gót các anh trường trong trường ngôn-luận dề mà bồi đường cho mầm thực nghiệp nước nhà được ngày thêm phát đạt. Bởi vậy chúng tôi vội và có mấy lời thông tin trước để nhờ quý báo lấy tình đồng nghiệp mà cố động trước trong tờ báo quý hóa của quý-quán chúng tôi sắp ra một tờ nhật-trình mỗi tuần lễ ba kỳ tên là "Thực-nghiệp-dân báo" chuyên về sự mở mang mọi đường nông công thương cổ cho ba kỳ ta.

Tòa soạn mới tạm đặt tại đường trong thành (Rue de la Citadelle) số 51. Chủ nhiệm là ông Nguyễn-hữu-Thu, ông Bùi-Đình-Tá là nghị viên Tư-vấn nghị hội cùng các nhà đại thương kháo như ông Bùi-huy-Tín, ông Nguyễn-hữu-Cự, ông Nguyễn-hữu-Tiếp (điều là Nghị viên như 2 ông kia) liên kết với các ông nghị viên các tỉnh Bắc-kỳ và các nhà tư bản dựng nên để làm cơ-quan cổ động thực-nghiệp giúp quốc-dân Bình bút quyền là ông Trần-văn-Quang

đã trước danh về nghề làm báo ở Bắc-kỳ và ông Nguyễn-Mạnh-Bồng là người làm trợ-bút Nam-Phong cùng ông Mai-dăng-Đệ Cử-nhân trường Nam-Định với các bậc văn-nhân tài tử có danh tiếng khác. Sự cố động ấy chắc quý báo cũng vui lòng mà giúp cho. Vậy xin có lời cảm ơn trước; và xin chúc quý-báo được thịnh vượng để cho đàn em sau này được dễ huê tình tiến vậy.

Nay kính thư.

Thực-nghiệp dân báo
Đồng-nhân bái

Ráng công mài sắc, cháy ngày nên kiềng

Báo báo lấy lòng bạn hạnh mà cho lục châu đồng báo chữ quân-tử hay rằng: ông Trần-văn-Tỷ là con trai của ông Trần-khắc-Nhượng nghiệp chủ tại Bắc-liều, đã thi đậu Luật-khoa Cử-nhân hiện nay đương làm chức Trạng-sư nơi Tòa Thượng-Thẩm tại thành Paris

Nguyên ông Trần-văn-Tỷ này trước khi có giặc thì vẫn còn làm Thư-ký tại hạt Bắc-liều đến lúc Âu-châu nổi cơn khói lửa thì ông lại tình nguyện tòng quân sang giúp Mẫu-quốc lãnh chức đội Thông-ngôn là lúc gần cuối năm 1915. Ông lại là người có chí siêng năng, vui vẻ học văn; cho nên trong 4, 5 năm trời ông ở tại Pháp-quốc, ban ngày thì ông mẫn chăm lo việc bổn phận; còn ban đêm thì ông chẳng hề theo chúng bạn mà chơi bởi những điều vô ích; cứ ở nhà một mình đóng cửa chuyên lo nấu sữ xôi kinh. Thiệt rõ ràng là: hữu chí sự cánh thành, cho nên ngày nay ông mới được vang danh đường ấy.

Chư tôn hãy nghĩ lấy đó mà coi, chớ chỉ ông Tỷ sang Tây du học như các trò kia ngày nay được nên danh như vậy thì cũng cho là lẽ tự nhiên, chớ ông đi đây là đi tòng chinh, ban ngày thì mất lo theo việc binh gia, mà ban đêm ông còn không chịu nghỉ, lại dùng khắc giờ ấy mà học cho được thành danh; thiệt là đáng yêu, đáng mến, đáng kính đáng khen là dường nào. !

Sáng lăm nay những trẻ em trong xứ ta đã sang Tây du học hơn trót ba trăm trò, vậy Báo-Báo chúng tôi khuyên cùng các trò em đã đi rồi cùng các trò em còn ở lại đang học nơi trường từ Nam chí Bắc; xin hãy noi lấy cái gương của ông Trần-văn-Tỷ đây, vì các trò em không phải đi tòng chinh mà mất việc binh gia ràng buộc, thế được rộng ngày giờ hơn ông Tỷ rất nhiều. Ráng phần chí học hành, kẻ nông thương, người kỹ nghệ, làm làm sao cho bá ban mỹ-thuật cho được hoàn toàn, hầu sau có dam về mà bồi đắp cho quê hương mở mang kinh tế lý-tài, báo thổ lấy mối lợi nhà đăng mà làm cho nòi giống ta thoát cho khỏi cái ách China là một cái ách về sau rất nên ghê gớm đó. Chí chúc! chí chúc! !

Nông-Cổ-Mĩa-Đàm

Hôn phối cấp thì

Monsieur Nguyễn-bửu-Thanh, là Tri phủ Nam-kỳ, đã qua đời, Madame Đoàn-thị Phu-nhơn, là chánh thất của ngài, gia quán ở làng Long-mỹ. (Rạchgia) định thất cho Linh-lang, là thầy Nguyễn hữu-Tàu cựu Thư-ký, cưới Linh-ái của quan Tri-phủ, Đoàn-hữu-Tường, chủ quận-Kế sách, (Sốt trắng) là cô Đoàn-thị-Nương, hai bên suôi gia, thiệt là đương môn đối hộ.

Ngày 6 Jun 1920, bên trai mượn chiếc tàu «Bào lone» lên Long Xuyên rước họ là ông Hậu, cựu Hội đồng quản hạt, thấy Cang, Hội đồng địa hạt, thấy Nhơn, Thư ký Tòa hồ, thấy Hương và thấy Cư là cựu Thư-ký, rồi đi xuống Thốt-nốt, rước ông Hương là Tri phủ chủ quận Thốt-nốt, ông Thịnh, là Tri huyện chủ quận châu thành Long Xuyên, và thấy Chiêu là cựu Cai-tổng Cantho. Xuống tàu, đúng 9 giờ rưỡi ban mai, chạy thẳng xuống Cái-Côn, vô ngã bảy Phụng-hiệp ghé dinh quan chủ quận nghỉ nửa giờ, mở đôi chạy thẳng vô tới Long-mỹ, đúng 6 giờ tới tàu ghé cầu quan có quới tộc hầu rước lên nhà đảng trai, xem thấy kiết thế trương dăng, bốn bề rực rỡ, trần nghi thiết ý, khắp chỗ nghiêm trang.

Thỉnh trà rồi, uống apéritif, đoạn mời vào tiệc, dùng cơm tây. Tiệc mãn, ngly 10 giờ, bị tương lễ vật xuống tàu thỉnh quới tộc trở ra Ngã-bảy trực chỉ tới Kế-sách, là 6 giờ sáng ngày 7 Jun 1920, ghé tàu tại Cầu chợ Kế-sách, kiểm điểm lễ vật rồi, thấy đảng gái sai một tên Hương chức nhỏ, xuống cầu thỉnh miêng.

Họ trai lên đảng bộ, đi thẳng tới dinh quan chủ quận, là nhà đảng gái, xa ước có dư 500 thước, có tiếng nhạc cao-mên đánh tiếp, vào cửa dinh, thấy có đặt một cái bàn dài ở giữa, hai bên hai hàng ghế Tô-nê, ngay trước cửa dinh, trên có cất nhà che nắng, chừng dọn rõ ràng, bàn tả có quan Đốc phủ sứ Đoàn-hữu-Chung, kế quan Tri phủ Đoàn-hữu-Tửng, kế đó Cai-phó tổng, Hội đồng ngồi liên một phía đến điểm nhiên đoạn tọa.

Bên họ trai, ông Phủ Hương, đi trước kế ông Huyện Thịnh, ông Hội đồng Hậu và mấy thấy theo sau đi thẳng vô gần tới cửa dinh, ông Đốc phủ Chung, kêu lại năm tay mỗi người mà chào, rồi thỉnh

ngồi bên phía hữu, nước trà xong xê, dâng lễ cưới, và lạy họ rồi, một chặp, thấy trong dinh dọn cháo lòng ra thỉnh hai họ ăn lót lòng, rồi sẽ lên xe hơi đi xuống nhà thờ Sốt-trắng mà làm lễ hôn phối.

Bên họ trai không ai ăn, duy có họ bên gái ăn mà thôi, ăn rồi thỉnh hai họ lên xe hơi, một đoàn dài dặc, trực chỉ xuống đến nhà thờ Sốt-trắng là 8 giờ ngoài, có vợ chồng quan Chánh bổ và vợ chồng quan Phó bổ Sốt-trắng, cùng trong Bồn họ nam nữ đồng nhi đến đến, trong nhà thờ thấp đèn sáng ánh, vợ chồng mới, bên bước vào, ngồi trên ghế giữa bàn thờ, rồi ba ông Linh-mục mặt áo lễ, và hai hàng Đồng nhi, cầm đèn bước ra làm lễ, dờn hát nghiêm trang, thanh thao trôi khúc; lúc ấy các sắc nhưn dần đến coi, đông tây hội cả.

Qua tới 10 giờ ngoài làm lễ xong rồi, thiên hạ mới tang hai họ đồng lên xe trở về Kế-sách, đến nhà đã 11 giờ ngoài, ai nấy bụng đã biết xót, ngó trên bàn chưa thấy bài diên, hỏi ra mới hay là quan Phủ bên gái, còn chờ quan Chánh bổ, và quan Phó bổ đến, sẽ khai diên một lược, còn quan Đốc-phủ Chung, và quan Phủ-Tửng ngồi ngoài một chặp rồi vào trong dinh bàn định việc chi thì ngoài không rõ, bỏ viên quan bên họ trai, ngồi với Tổng làng bên họ gái, làm cho ai nấy, ngồi đứng chẳng an, giao đầu tưng nhĩ, kẻ xuống dưới tàu mà nghĩ, người đi dưới bến mà chơi.

Đến 12 giờ ngoài, mới thấy xe hơi vợ chồng quan Chánh bổ, và vợ chồng quan Phó bổ, và vợ chồng quan Biện-lý đến, Chừng ấy quan Đốc phủ Chung, và quan Phủ-Tửng, mới ra tiếp các quan lớn đi thẳng vào dinh, chuyện vãn vui mừng làm sao không rõ.

Một chặp mới thấy người ra dọn bàn,

rồi bà Phủ bước ra mời hai họ đồng vào một tiệc. Lúc ấy bên họ trai, kẻ đi nam, người đi bắc, còn có 7 người vào liệo mà thôi. Mãng liệo rồi, cũng còn ngồi ngoài mà ngóng, vì quan Phủ mất ở trong dinh, lưỡng dịp cho kêu làng Tổng vào dinh dùng đơn ái mộ, xin cho ngài lưu nhậm tại quận Kế-sách.

Ở ngoài quan Phủ Hương, quan Huyện Thịnh, và ông Hội đồng Hậu, nóng nảy sai người mượn xe hơi rồi, cho người vào thỉnh quan Phủ Tửng ra đặng ba ông từ biệt về Long Xuyên, thì quan Phủ-Tửng mới ra; ba ông từ giả rồi, lên xe hơi mà về Long Xuyên, kẻ đó quan Chánh bổ, quan Phó bổ, và quan Biện-lý, và ba vị phu nhơn cũng từ quan Phủ, và quan Đốc-phủ, rồi đồng bước lên xe hơi mà về Sốt-trắng, chừng ấy bên họ trai mới xin nghinh thú, là 3 giờ rưỡi chiều.

Bên gái cũng có mượn chiếc tàu «Mou-cha» mà đưa dâu, có quan Đốc Phủ Chung và Tổng làng cùng đồng, bên họ dờn bà hai bên, cũng có nhiều bà, nhiều cô, sang trọng, chiếc tàu bên trai rước đặng dâu rồi đi trước, chiếc tàu bên gái đưa dâu theo sau, về tới Long-mỹ, là 4 giờ khuya, nghỉ dưới tàu đến sáng ngày 8 Jun 1920, mới rước dâu thỉnh họ lên nhà, nước trà xong xê, mới làm lễ bên trai.

Quan Đốc-phủ và quan Phủ xin ra sau vườn mà viếng mộ quan phủ Nguyễn-Tiên linh, rồi mới đi dạo chợ Trà-bang cho biết phong cảnh trở về uống apéritif rồi thỉnh vào dự tiệc, pháo nổ vang tai. Tang tiệc rồi bên họ gái từ biệt ra về, bên họ trai theo đưa xuống cầu quan đợi cho tàu lui mới trở lên nhà, đến 3 giờ rưỡi chiều, mới cho tàu đưa mấy thấy về Cantho và Long Xuyên an nghỉ.

L. Q. C

Công văn lược lược Y-VIÊN

Vì lời nghị quan Thống-Đốc Nam-kỳ ngày 2 Jun 1920

Thiên bổ ông Nguyễn-văn-Cương Lương-y hạng tư và ông Lâm-chân-Mãnh, Lương-y hậu bổ, mới giao cho Chánh-phủ Nam-kỳ sử dụng, đi hành sự tại hạt Cantho,

Thiên bổ ông Trần-văn-Sang, Lương-y hậu bổ, mới giao cho Chánh-phủ Nam-kỳ sử dụng, đi hành sự tại Nhả-thương Bồn-quốc Nam-kỳ thế cho ông Nguyễn-văn-Lữ bỏ đi chỗ khác.

Thiên bổ ông Trần-văn-Tai, Lương-y hậu bổ, mới giao cho Chánh-phủ Nam-kỳ sử dụng, đi hành sự tại hạt Biền-hòa thế cho ông Lê-trung-Lương bỏ đi chỗ khác.

Thiên bổ ông Nguyễn-văn-Lư Lương-y hạng năm, hành sự tại nhà thương Choquan, đi hành sự tại hạt Thủđam một thế cho ông Phan-văn-Tiêng, bỏ đi chỗ khác.

Thiên bổ ông Phan-văn-Tiêng, Lương-y hạng năm, hành sự tại hạt Thudau-một, đi hành sự tại hạt Rachgia.

Thiên bổ ông Nguyễn-văn-Lữ, Lương-y hạng tư hành sự tại nhà-thương Bồn quốc Nam-kỳ, đi hành sự tại hạt Mytho thế cho Ng.-văn-Bính, bỏ đi chỗ khác.

Thiên bổ ông Ng.-văn-Bính, Lương-y hạng ba hành sự tại hạt Mytho, đi hành sự tại Nhà-thương Choquan, thế cho ông Nguyễn-văn-Lư.

Thiên bổ ông Lê-trung-Lương, Lương-y hạng năm hành sự tại hạt Biền-hoà, đi hành sự tại hạt Beilie.

Tự do diễn đàn

Tôi là Trương-văn-Mậu vaccinateur tại nhà thương Cánhthờ có xem tờ "Thời-Báo" số 109 đề ngày 8 Juin 1920, nơi mục "Tự do diễn đàn" khoản "Trống-trái" thấy lời thêu dệt quá lè của Trần-văn-Ngộ (dốt) Lê-văn-Tri (dốt) và Nguyễn-phước-Sanh (học trò 12 tuổi) kêu nài xin thâu tới tai quan chủ tỉnh Cánhthờ về việc tôi đến trống-trái tại làng Thiện-Mỹ Tràôn ngày 24 Mai 1920, nào là: uống rượu say mềm, đánh và con nít mỗi đứa 1 bốp tai thiếu đều trêu hăm v.v...

Lời thêu dệt mớ hổ, lè thì tôi để cho Lục châu đọc giả, xét phi thì là đường nào; ngặt một điều: nếu tôi chẳng đương đời 3 người trên đây gọi rằng tôi đã nhận lỗi nên diêm nhiên. Vậy xin ít lời tỏ ra đây cho Lục-châu chú ông gọn lè phải chăng.

Vương lệnh quan Chủ Tỉnh đi trống trái cho nhơn dân trong 3 tổng: Tuấn-Giáo, Thành-Tri và Bình-Lê hết thấy là 35 làng thuộc về quận Cánhkè, đến đâu cũng nhờ trước là quan Chủ-Quận ra lệnh, sau là Tổng làng hương chức giúp sức nên mọi bề được an hảo. Ngày 24 Mai đến làng Thiện-Mỹ Tràôn, vì hết thuốc (vaccin), (vẫn tôi cũng có dự phòng mà xin trước, song rồi vì thuốc gửi đến chưa kịp) nên nhọc lòng trông đợi cho nhơn dân, tôi bèn xuất tiền túi thân hành về Cánhthờ vào ra mặt quan Lương-Y Langsa tỏ bày việc đó, chừng đang thuốc tôi quay quă trở lại Tràôn là 1 giờ chiều thấy thiên hạ cũng còn đông dầy dầy đợi mà trống trái. Tôi liền đến nhà Công-sở gặp 2 người hương chức hỏi ra là Hương-Hào và Chánh-lục bộ. Tôi xin 2 vị hương chức này giúp sức cùng tôi trong việc trống trái đó. Tuy

là dự việc, song coi ý 2 vị chẳng đáng tận tình, để con nít, tràng lừ phía, khó mà trống cho được, nên tôi có phần oán 1 đôi lời. Hai vị đã chẳng ăn năn vì phạm sự là tận tình mà chớ, trở lại hờn tôi rồi bỏ xuội đó một mình tôi làm lấy. Lúc này con nít tràng vô đông quá một mình tôi khó bề ngăn cản cho lại, thời may gặp M. Lành là thông ngôn sở Tuấn thành Tràôn, tôi xin thấy chứng kiến giúp việc này. Bị con nít chen lấn, mệt và khát nước, M. Lành mới bảo tôi nghỉ chút để lại tiệm Nam-bác-Ái ở gần đó uống limonade mà giải khát. M. Lành và tôi uống 2 ly limonade rồi trở lại, tôi cậy M. Lành giúp sức biên cho tôi trống; còn hai vị hương chức đã bỏ đi mất chẳng chịu ngó ngàng đến nữa. Trống hết thấy được 683 đứa con nít, song trong bài không cáo nói trống có 135 đứa mà thôi, là vì lúc 2 vị bỏ ra đi số trống mới tới đó, còn lúc sau 2 vị không kể vô, lại nói tôi uống rượu say mềm. Ô hỡi Limonade uống mà say nổi gì? chẳng tin xin hỏi lại ông chủ tiệm Nam-bác-Ái coi có phải vậy chăng...? Còn nói tôi làm bộ quan lớn ngồi nhà hàng và đánh và con nít mỗi đứa một bốp tai thiếu đều trêu hăm..... thấy nói mà không thể nín cười cho được! Hè a ngồi nhà hàng uống rượu thì gọi là quan lớn hết sặc...? còn tôi đánh và con nít sao sản bột sơn-đấm 1 bên đó, dính thấy Cai ở trong một chũp đó sao cha mẹ con nít chẳng đến mà thưa. Vả lại con nít có tội gì mà đánh...? Lời thêu dệt rất phi lý!... Tôi dầu dốt hèn cũng có lương tâm nhiều ít, đã vương lệnh quan đi trống trái làm phước cho dân lẽ nào tôi chẳng rõ phạm sự của tôi sao?

Vụ này lúc tôi về đến Cánhthờ tôi đã bầm bầm cùng quan Lương-Y Langsa

và đã chạy tờ cho quan chủ tỉnh ngài phú cho quan chủ quận Cánhkè thăm vấn coi lỗi ấy ở ai mà ra và ngài đã minh án rồi: lựa là 3 người phải không cáo làm chi cho nhọc.

Trương-văn-Mậu
Vaccinateur indigène
à Cánhthờ

Cánhthờ thời đàm

TÝ—Chào anh Sửu, hôm chúa nhựt tuần rồi tôi nói tới nhà anh nói chuyện nữa chơi, kẻo gặp dịp thấy năm Cự rủ đi Nhơn-Ái có việc tư, làm bữa đó về tới nhà là 6 giờ tối, nên trễ hẹn, xin anh đừng phiền...!

SỬU—Cái đó là chú mày nói dốt đa! ngày đó tao gặp thấy năm Cự ngồi nhà Bày Phúc lại có Thông Đàng ở đó nữa.

TÝ—Anh gặp hồi nào...? ước chừng mấy giờ....?

SỬU—Chừng 10 giờ rưỡi sớm mai.

TÝ—Phải, qua tới 12 giờ trưa, thấy năm Cự với tôi mới chạy xe máy đi Nhơn-Ái mà. Thôi, dẹp việc thấy năm Cự lại đó, bây giờ chúng ta nói chuyện gì nghe chơi.....

SỬU—Nói chuyện.....nói chuyện..... chú mày bày đặt nói chuyện, làm cho đầu này họ nói mình nói bầm họ, đầu kia họ nói mình nói bầm họ, khó lòng quá...!..?

TÝ—Biết nhẽ cái gì...! mình hờn ghét ai mà biếm nhẽ, mình nói vậy ai có tịch thì nghỉ, chớ mình có biết ai ở đâu mà tránh.

SỬU—Thôi, bây giờ mình đừng thêm nói chuyện đời này nữa mà họ nghi mình nói họ. Mình cứ nói chuyện đời

xưa thử coi họ còn nói mình biếm nhẽ nữa thôi cho biết.

TÝ—Chuyện đời xưa tôi ít thuộc.

SỬU—Thì một hai chuyện nói nghe chơi giải khuây vậy mà.

TÝ—Chuyện gì mà nói bây giờ...? À, anh thuộc chuyện Kim-Trọng Túy-Kiểu không...?

SỬU—Nghĩa lý trong bộ truyện đó thì tao không dám nói, chớ tích Kim-Trọng với Túy-Kiểu, Túy-Vân tao nằm lòng.

TÝ—À, anh đã lâu tích Kim-Trọng, vậy mà anh khen Kim-Trọng hay là chê nói nghe thử...?

SỬU—Theo ý tao thì tao khen.

TÝ—Cớ nào mà khen.....?

SỬU—Làm trai như Kim-Trọng xử nghĩa vẹn toàn, một lời giao hẹn, nguyện kết tình chung, vì như thân nàng Kiều sóng gió dập, bươn chán ông chương, mà chàng còn chẳng phụ, nên chừng công danh đắc lộ rồi, cũng bươn hải tằm cho được nàng Kiều đem về mà vui vầy cá nước. Người mà tròn thi tròn chung như vậy chẳng đáng khen sao...?

TÝ—Có chỗ khen mà cũng có chỗ chê.

SỬU—Chỗ nào chê ở đâu...?

TÝ—Vậy chớ chỗ lấy em vợ không đáng chê à...!..

SỬU—Duyên chi thế duyên em; cũng bởi chàng giữ lời nàng Kiều phú thát.

TÝ—Ồ hổ...! nói như anh vậy, nên đời này nhiều người họ mới được lòng họ làm tới, chẳng cần lời phú thát, bề là đẹp mắt thuận tình thì họ cứ việc thế...! Là đâu vậy...! Hết người rồi sao...!..? em nào cũng là em, hèn vợ khác chi hèn chồng. Dầu cho lúc ra đi, nàng Kiều có phú thát đi nữa, ấy chẳng qua

là lời rồi trí, nặng vì hiếu, xót vì tình, mình là bậc văn-nhân quân-tử, há chẳng đáng đo dè dặc mà làm cái việc chung thân của mình sao...? để đi nói giữ lời phú thất.... phú thất.... May là lúc đó nàng Kiều cây Túy-Vân là gái có sắc thay mặt đổi lời, chớ phải nặng cây một con tỳ tất xấu trong nhà ắt là chú Kim-Trọng chú cái lời chẳng nghe theo chớ gì! Nếu có nặng tình cùng nàng Kiều, thì trực tiếp kiếm nàng Kiều, chớ lý nào lại đành lòng vui vầy oan gởi cùng em vợ cho phải nà...!...? Vậy mà anh khen, chớ tôi chê ngay....

SỮU—(Nghe Tý nói, ngồi ngẫm nghĩ một hồi, rồi gút gặt đầu và nói) chú mày nói nghe có lý tao phục. Nè... mình nói tâm ruộng mà nghe với nhau đây, rồi người nào có tịch họ nghĩ mình nói bầm nói nhè họ đa.

TÝ—Anh khéo lo hoài, mình nói chuyện đời xưa mà có cang phạm gì tới ai sao mà anh sợ họ nghĩ. (Thời tôi về.

SỮU—(Nắm tay Tý dục dặc ở-rơ-hoa và nói)À... để rồi chú mày coi, tao nói có trúng không nghe....!

Hứa-Xương

Lời rao cần kiếp

Bồn-Báo thường khi có tiếp đặng nhiều bài vở của Lục-Châu gởi đến xin ấn hành, có bài vì hờn riêng của mình mà xoi tẻ một kẻ nghịch, có bài ý nói vì dân chúng bị kẻ có quyền hiếp đáp mà tố cáo với quan trên... vân...vân Nhưng bài vở ấy thường thường không ký tên như có ký tên thì ký một cách mờ mịch chẳng rõ là ai ở đâu viết bài đó. Đã vậy: đều xoi tẻ cách kêu nài nói không túc lý nghe ra rất mờ hồ, nếu Bồn-

Báo chẳng trái lời xin, ấn hành ra; sau có đồ bẻ chuyện gì Bồn-quán lấy chi mà đối nại.

Đã biết: cái mục chỉ của Bồn-Báo là tai, mắt của dân, thấy phải thì tặng thì khen, thấy quấy thì biếm thì chê, nhưng mà cho rõ ràng bằng-cớ, thì Bồn-Báo chẳng hề tư vị ai.

Vậy những bài thuyết luận về đấu công ích cho xã-hội nhơn-quân của chư công gởi đến, đâu không ký tên, Bồn-Báo cũng sáng lòng hoang nghinh mà ấn hành; còn những bài bao-biếm mờ-hồ cây nhứt báo mà rủa hờn riêng, thà cam tâm chịu trách chớ Bồn-Báo nhứt định chẳng vưng theo đặng.

An-Hà Nhứt-Báo

Thán tình

CÓ DUYÊN NGÀN DẶM CÙNG GẮN,
KHÔNG DUYÊN GẶP MẶT
MẤY LẦN CÙNG XA

Trời thanh gió mát trăng trong,
Vui lòng du từ thông dong gót bãi.

Ngộ lấy cảnh trời nay rất toại,
Nhìn càng mê, xem mãi càng say.

Biết bao gái sắc trai tài,
Dập đều ong bướm đếm rày quá đông.

Mai khi ấy thông dong lần bước,
Đoái tình non nghĩa nước buồn xuôi.

Bóng nga thêm khéo trêu người,
Khi lu, khi tỏ, khi mờ, khi minh.

Đang ngắm nguyệt tình linh gặp gỡ
Một gái tơ thơ thơ đào non;

Nhắm ra tác hời còn son,
Hồi ra mới rõ nàng còn đợi duyên.

Có phải tại hoàng thiên xuôi khiến,
Nên à hằng mới đến nơi đây;

Hay là tơ nguyệt thủy lay.
Chỉ đành dẫn nẻo cho Mai gặp nàng,
Chỉ những dục dạ càng mơ ước.
Phải ai xuôi ở trước độ cầu;
Giúp cho Mai đặng giao đầu,
Ơn này còn có ơn nào cho hơn.
Biết đây đó hữu duơng hay chẳng,
Dây trái oan buộc càng rối chưa?
Àt là cũng có duyên xưa,
Xích thằng đã buộc chớ chưa nổi gì.
Gắm cho kỷ thật kỷ quá đời.
Chẳng hẹn hò lại hội hôm nay;
Chết là bà nguyệt xe đây,
Ông tơ đem mối cho Mai gặp nàng.
Đang suy nghĩ luận bàn trong dạ,
Vân tai nghe canh đã sang ba.
Chừng hay đêm quá khuya mà,
Mai âu trở gót về nhà nghĩ xong,
Cho hay bấy tơ hồng quá quắt,
Đeo đuổi theo chẳng khác nào rời.
Rủi may âu cũng tại trời,
Thiên duyên tiền định cái thời dặng sao?
Rày muốn cần má đào mặt ngọc,
Phải toan lo Mai, Cúc vậy đời;
Lương duơng trời đã định rồi,
Ai đành bưng mắt cho rồi ngày xuân.
Có duyên ngàn dặm cùng gần,
Không duyên gặp mặt mấy lần cùng xa.
Bá-ngộ-Mai ở Cairang

Vạn linh tề

Vinh-trị le 28 Mai 1920

Kính cùng ông Quán-lý An-Hà đặng rõ vì có người anh em bạn với tôi có mua thuốc của ông uống hết, nên tôi mới rõ mà mua thuốc Vạn-linh-tề của ông mà uống thì bệnh nọ đã mạnh như thường, vậy tôi thấy thuốc của ông, rất nên thần hiệu, vậy nay tôi muốn dùng thuốc của ông mà đương bệnh

xin ông đem lòng quảng đại gởi Contre-remboursement tại nhà giấy thép Go-Cong cho tôi 5\$ thì tôi rất đội ơn ông biết ngần nào khi thuốc về đến nhà giấy thép thì tôi đem bạc đến tôi lãnh, xin đặng tôi đương bệnh kéo tôi có lòng trông thuốc ông làm.—. Để như vậy: Theo chỗ tôi ở như dưới đây.

Để như vậy:

Monsieur: Hiền—Thợ bạc—Hiền-trị.

Village Vinh-Trị

Canton de Hòa-dong-Trung.

GOCONG

Hiền

Nam-kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước.....8 f 75
Đồng-Dương.....8 f 75

Giá lúa

Mỗi tạ 100 kilos chở đến Chợ-lớn và trả bao lại. Từ 6\$ 30 tới 6\$ 70 tùy theo thứ lúa.

CANTHO

ĐÀM BA VÍT..I.

Ngày thứ sáu 18 Jun 1920, tại Châu-thành Cánhơ nơi nhà Họa-Đồ Lê-khánh-Trinh có xảy ra một vụ "đám ba vít". Theo lời khai của Họa-Đồ Trinh và nhiều người chứng như vậy: đang lúc 9 giờ tối, có anh em 5, 3 người tụ lại nghe tài-tử đờn ca chơi, lại có Hương chánh Định là người ở làng Trường-Thành (Cầu-nhiệm) đến đó nữa. Thình lình tên Nguyễn-văn-Hợi tục kêu là năm Hợi bước vào kiếm chuyện gây gổ thì nhọc

Hương chánh Định (ai nấy đều lấy làm lạ chẳng rõ nên lợi có thù hềm chi trước với Hương chánh Định không?...). Hỡi Hương chánh Định, thì va nói không hay biết việc gì ráo, thuở giờ va cũng không lai vãn chơi bởi chi với tên Hỡi, họ là có ai oán hận va, nên cây tên Hỡi chươi va mà rủa hờn chẳng...! Chứ nhá là Hoa-đỗ Trinh thấy vậy bất bình, bèn biểu tên Hỡi ra khỏi nhà không thì kêu linh bát, và uoi và nắm tay tên Hỡi xô đi. 2 đảng xô đẩy, Giáo-Tri thấy vậy lại gần nắm tay 2 người mà cang ra, tên Hỡi bèn rút dao đâm Giáo-Tri một dao trúng càm, huyết lưu máu g địa. Giáo-Tri xiêu té... (tế chắc nặng, vì Giáo-Tri là người mập mạp có da có thịt nhiều bình thời ai cũng gọi là Đổng-Trát). Khi đâm Giáo-Tri té rồi, tên Hỡi sằng dao đâm luôn Hoa-Đỗ Trinh một dao trúng càm (vít nẩy nẩy) và một dao trúng cánh tay mặt, rồi ra đi thong thả vô bớt chịu với ông cô rằng có đâm 2 người.

Lúc nấy lớn vở châu-thành ai nấy hay chạy tới kiếp đem 2 người bị vít vô nhà thương cho quan thấy may và bó thuốc Tánh mạng bình yên vô hại.

Rạng ngày ông Cờ cật vấn: Hoa-Đỗ Trinh, Giáo-Tri, Hương chánh Định khai như lời trên đó, còn tên Hỡi khai rằng: cờ bạc, mấy người đó giết bạc và đánh nó, nên tức nó phải đâm như vậy.

Vụ này sẽ giải qua Tòa, vậy để coi, Tòa phân xử lẽ nào, sẽ đăng tiếp cho khán quan rõ.

M. B.

XE HƠI

NHỜ MAU TAY VÀ LẺ TRÍ

Ngày chúa nhật, 20 Juin 1920 lời bảy giờ ban mai, vài người băng hữu và

tôi ngồi xe hơi hiệu OVERLAND của M. Trần-thành-Long đi chơi nơi chợ Omón—

Xe chạy mau ước chừng 1 giờ dừng 45 ngàn thước, lên tới cầu Bình-Thủy, theo phép xe cũng có bốp kèn cho xe khác và người đi đường bên đầu cầu kia nghe mà tránh.

Khi xuống dốc cầu thì thấy 1 cái xe kiến đậu một bên đường đợi xe hơi qua rồi sẽ lên cầu; đang trông, phần thì xe xuống dốc cầu, và bốp kèn rồi, nên chắc ý không còn ngại ngừng chuyện chi nữa, bèn cho xe xuống mau một chút khi gần tới xe kiến chừng 2 thước laungsa, thỉnh loah có 1 ông già lối 60 tuổi bởi điếc nên không nghe, cứ việc ở đằng sau xe kiến lúi ra ngay đường xe hơi; M. Sang (Auguste) cầm bánh (chauffeur) lệ tay bên ngưỡng xe lại và chạy xẹt lên lể, không sợ hư xe, miếng cứu mạng ông già đang thì thôi. Thôi may! xe cũng chẳng hư mà ông già cũng vô hại.

Cái lỗi này là lỗi của ông già, dẫu mà bị cang chết đi nữa cũng phải chịu lấy, chứ M. Sang Chauffeur vô tội—

Đã biết vậy, mà bất luận trong nghề nào hồ minh cần thận và lệ tay, lệ trí thì hơn, nhờ vậy nên M. Sang cứu mạng ông già được khỏi chết.

Trộm tưởng rằng như người Chauffeur nào thì ông già đó hôn đã về chín suối rồi. Thật là đáng khen M. Sang đó.

Vậy ước ao cho các chauffeurs khác rằng tập mau tay lệ trí như M. Sang, thì chắc là tránh được nhiều sự ruồi ro mà chớ...!

Một người đi đường

Bán

Có bán một con ngựa kim bạc thảo lai.

Ai muốn mua xin do nơi

M. Pierrat Payeur à cantho

An-Phong

Bijouterie soieries de chine
et du Ton-kin
CAOLANH

Kính trình cùng lục châu Quý khách đặng rõ, tiệm tôi mua bán hơn năm năm, bán ròng hàng tàu, những là vân xuyên lảnh nhiều, cùng là hàng vườn, nhuộm đen diệp lảnh thật tốt, không hề trở, tôi chắc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên tôi hết sức lựa chọn thợ nhuộm, nhuộm tốt và bốt chằm tốt, nên các nơi khác không thể bì kiếp hàng đen của tôi, và giá tôi bán lại rẻ. Còn đồ mặc trắng như là: càm châu, hoa tư các, cùng xá, lục soạn bắc thảo, lục soạn thượng hải, đều có đủ thứ, còn hàng bạc như, băng the, lương-lược đủ thứ, tôi lảnh tại Hà-nội, như quý khách muốn mua vật chi dùng xin gửi thư đến, thì tôi sẽ gửi đồ lại liền, như vị nào muốn mua nhiều mà bán, tôi tính giá rất nhẹ, hàng tôi gửi contre remboursement.

Cao-lãnh: Nguyễn-xuân-Trước
Cần bạch

Lời rao cần kiệp

Kính cùng liệt vị đấng tường:

Định ngày chúa nhật tới đây, 27 Juin 1920, 9 giờ ban mai, tại nhà việc làng Tân-an(Cantho) sẽ giảo giá bán những đồ xô số (Tombola) hôm ngày 12 Mai 1920 mà người trúng số không lảnh.

Tiền bán ấy sẽ lấy mà cứu cấp những xứ bị giặc phá phá hủy điều tàng bên Đại-Pháp.

Còn quan thì sự đứng bán đồ mỗi một trăm đồng thì ăn mười đồng. Ngai cũng lấy tiền đó mà cứu cấp các xứ bị hư hao ấy.

An-Hà

Quảng-tài-Thanh

Tiệm Đổng ghe và sửa ghe
Ở bên kia sông gần cột giây thép
vàm CANTHO

PHÙNG-CHIÊU— CHỦ TIỆM

Kính cùng quý vị đấng tường, nay tôi mới lập một trại đổng và sửa ghe có sẵn ụ và bè tiện bề sửa và kéo ghe. Tiệm tôi cũng có bán các thứ cây cưa đủ thước tất mà tốt giá lại nhẹ hơn các nơi.

Chữ tiệm này biết lẽ nghi của người Annam nên tiếp rước quý vị vừa lòng luôn luôn chữ tiệm này khi trước có làm chủ sự tiệm cưa hiệu là Quảng-tài-Lại, thì ai ai cũng biết rằng người ấy biết chiêu hiền đãi sĩ bực nào.

Xin quý ông quý thầy có cần dùng mua cây cưa đổng hay là sửa ghe đến tiệm Quảng-tài-Thanh thì rõ.—Cái xin quý quý- thấy thương.

Nay kính cáo.

Hà-cảnh-Lạc dit Bảy Khỏe

BIJOUTERIE—SOIERIE—MERCERIE
23, Rue Schroeder — Saigon
Adresse téléphonique: 295

Tiệm bán đồ nữ trang đủ kiển thật tốt và khéo. Có bán đủ các thứ hàng tây, hàng Nhứt-bồn, hàng bắc và hàng Annam.

Chư quý khách mua đồ nữ-trang tại tiệm tôi thì khỏi sợ lầm vì đồ của tôi làm rất kỹ lưỡng.

Muốn cho khỏi sự hậu hoạn, chư quý vị khi mua đồ rồi hãy thử vàng lại mà coi cho vừa ý và cân lại cho chắc chắn (tại tiệm có đá thử vàng, acide azotique, có cân tây, và cân Annam). Cũng phải lấy toa cho có bằng cứ đặng khỏi sự cãi lẩy về sau.

Chủ nhơn: Hà-cảnh-Lạc dit Bảy-Khỏe
Cần khải

DỒNG HỒ HIỆU "LIP"

Đồng hồ mà người ta hay kiếm mua là đồng hồ hiệu
"LIP"

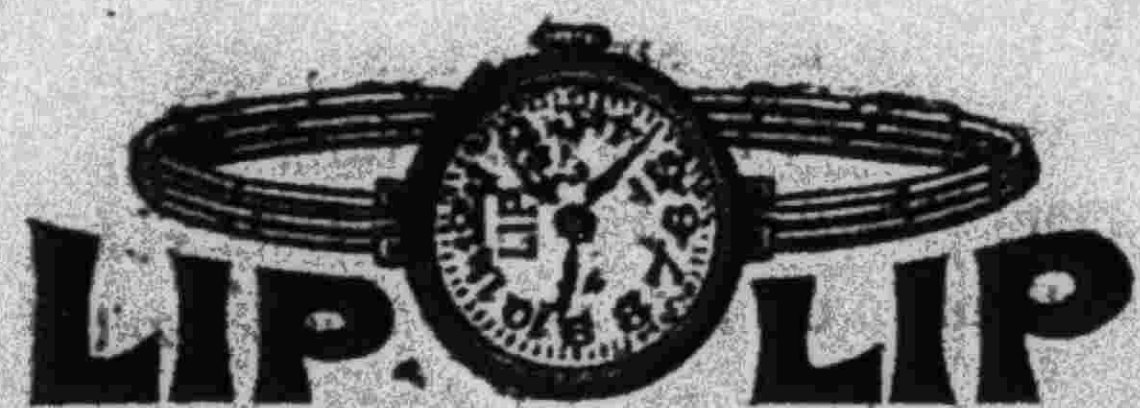
**CHRONOMÈTRE
LIP LIP**



LA MARQUE FRANÇAISE
Montres de Précision
EN VENTE CHEZ LES BONs HORLOGERS
Exiger la marque LIP sur le cadran

THIỆT KHÔNG?

Mua thử một cái dùng, hay
là hỏi thăm những người đã
có sẵn đồng hồ hiệu LIP thì
biết.



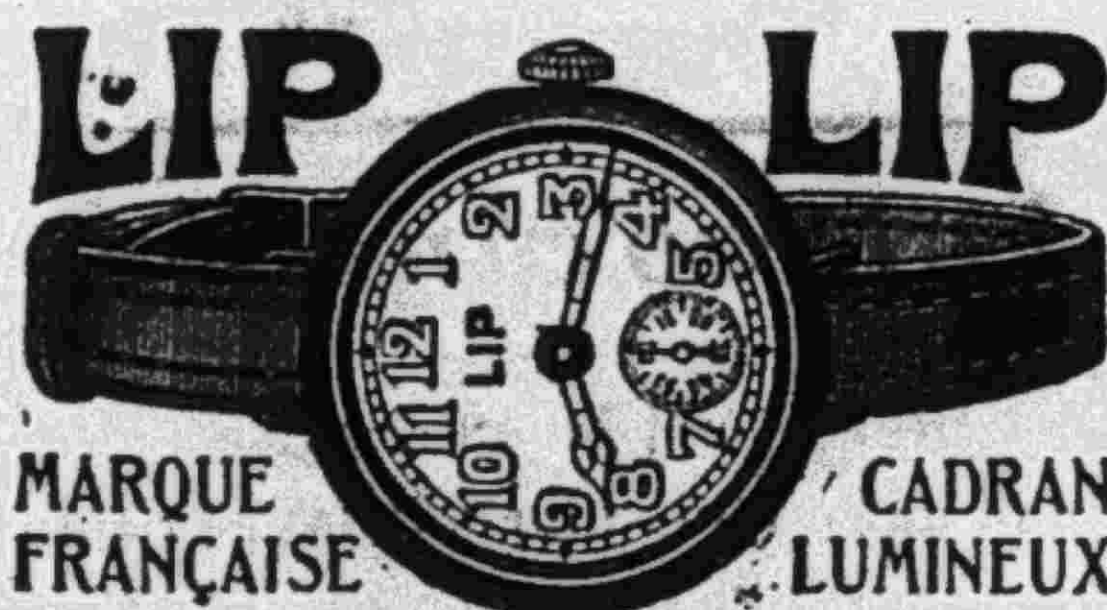
MONTRE-BRACELET EXTENSIBLE POUR DAMES.
Platine, Or, Argent, Plaqué or.
EN VENTE CHEZ LES BONs HORLOGERS.
Exiger la marque LIP sur le cadran.

SAO VẬY?

Vì máy nó tốt lắm, nó chạy
đúng, chắc và lâu hư, khỏi tốn
tiền sửa mãi như các đồng hồ
khác

SAO NỮA?

Vì nó là hiệu Langsa và giá
nó rẻ lắm.



MARQUE FRANÇAISE CADRAN LUMINEUX
En vente chez les bons horlogers
Exiger la marque LIP sur le cadran

CÓ TRỪ BÁN TẠI:

Hàng „LES GALERIES DE
LOUEST" là hàng HẬU-GIANG
DƯƠNG HÀNG SAIGON, MY-
tho, Cantho và Trà Vinh

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm mấy
người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết TIỆM THUỐC PHAR-
MACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng hảo chế y sant, tại đường CATINAT
số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán rông những thuốc nhứt hạng, không
hề làm gián dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng nới, không khi nào thấy người An
nam tới mua mà bán mất hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THÂN HIỆU

Vin tonique du Dr H.DÉEM:

Thức rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho
người đờn bà có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÔNG THUỐC THƯỢNG HẠNG

và nhiều hiệu có danh tiếng dấu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE
DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trữ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống
nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tởn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1^{re} CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc khác,
cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 1000.000f

Hàng này của Langsa và Annam
hùng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ
các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắc
một dề: là tại Saigon có món chi
thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cùng gửi hàng cho các xứ xa; ai
mua món chi xin viết thư ngay cho
Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức.
Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm rông bằng mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về
bán lại khỏi trả tiền trước,

TIỆM

Trương văn-Hanh

Sadec

Có bán xemáy mới và đủ đồ phụ
tùng xe máy và sữa xe. Lành thấp mướn
đền khí đá (carbure) theo cuộc quan,
hòn, tan, tế, kỷ yên, Tân gia, hạ thọ,
khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông
tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô
ruột xe máy hiệu Michelin, giầy hàm-ét
đủ cỡ dặng theo kiểu kim thời. Quý ông
ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy,
thì gửi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký
lương mà gửi contre-Remboursement
nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ
và tôi cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng
chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cần khái,

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội
CU LAO MÂY— TRAON
Hội mua bán lúa

Hội này khởi sự mua bán từ ngày 1 Mars 1919 đến ngày nay là 15 Septembre 1919 tính số mỗi 10000 thì lờiặng 52\$ còn tài sản tính hội hết thấy giá đáng 50\$00 để tính nhập vào số vốn.

Nay hội mở hùn thêm mỗi phần hùn là 50\$; như vị nào muốn hùn mấy hùn tùy thích. Định đến ngày 1^{er} Decembre 1919 thì nạp số hùn; như vị nào muốn hỏi đều chỉ xin gởi thư cho Monsieur Từ chủ Hội Giao tiếp sẽ hồi âm lập tức.
Thương-xã-Hội

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU-TÂN-PHƯỚC

Đường kinh lập Cantho

NGUYEN-NGOC-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ: tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hàng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ có kiểu rỗng nước kiến lên không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp hàng đóng bang trong cuộc thương mại.

NGUYEN-NGOC-NỮ

Muốn mua mật ong

Ai có MẬT ONG muốn bán mấy tạ xin do nơi B11-111

Ấn-quán An-hà Cantho

Kính cáo

Cáo bạch

Tiệm Guốc và Khăn-dóng
Hiệu tiệm «THỪA-MINH»
của M. NGUYEN-KIM-THINH

Thông-ngôn Tòa án Mytho

Kính trình cùng Lục-châu chư tôn ông quý khách được hay: Nay tôi mới mở ra một tiệm Guốc, sơn-phết một cách kỹ lưỡng, và khăn-dóng bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng nhẹ nhàn thật là đẹp lắm, theo kiểu kim thời. Cúi xin chư quý ông, quý Thầy, quý Bà, quý Cô lòng hạ cố giúp tôi nên việc, thì tôi thâm cảm thành tình, hằng ngày ghi tạc

Nguyễn-kim-Thinh

Đồn khải

Hội mua bán lúa

Nam-lợi-mỹ» TRÀON

Số vốn 200.000\$00 (hai mươi muôn

Hội mua bán chắc chắn, cân lường thật thà, vị nào ở xa muốn bán xin gởi lúa kiểu đến, hội sẽ đánh giấy thép định giá, hoặc sai người đến thương ngh

Nguyễn-văn-Bôn

Quản-lý Nguyễn-văn-Cần

Đặng-văn-Chiêu

Sách mới

Cuốn «KHUYẾN-SÍ-CA» của M. Lê-trung-Thu đặc đủ 10 thiên nói về Phận con trẻ phải cư xử cùng người «trưởng thượng và bạn tác». Nhắc con nên mua cho con trẻ đọc.

Sách đặt-để hay và hữu ích lắm

Có trữ bán tại NHÀ-IN HẬU-GIANG CANTHO (IMPRIMERIE DE L'OU-EST CANTHO)

Một cuốn.....0\$25

Ai mua nhiều sẽặng tin giá rẻ hơn

Cáo bạch

Kính tỏ cùng chư quý vị:

Tại nhà in Hậu-giang (Canttho) có lãnh in đủ các kiểu Catalogue có hình (Catalogues illustrés) như đồ phụ tùng xe máy, các thứ đèn đồ dùng trong nhà và đồ ăn bàn (vajsselles)

Bổn hiệu mới mua nhiều clichés tốt
Vậy chư quý vị muốn cần dùng xin gởi thư thì bổn hiệu sẽ gởi hình kiểu cho mà xem và sẽ tính giá thiệt nhẹ hơn các nơi.

Nhà-in-Hậu-giang
Kính cáo

Hãng

Trừ hàng hóa Vinhlong

Vinhlong— (Cochinchine)

Lãnh bán đồ thổ sản Ngoại-quốc và lãnh mua hàng hóa ngoại-quốc của người bổn sở

Có bán sỉ và bán lẻ

Đồ tạp hóa—Rượu chác— Các thứ rượu tây—Dầu thơm—Xà-bong—Nước suối—Hàng hóa bên Langsa.

Xe máy—Đồ phụ tùng xe máy—Đồ phụ tùng xe hơi

Hãng cũng lãnh mua giùm cho đồng ban những hàng hóa ngoại quốc và lãnh bán các hàng hóa thổ sản cho ngoại quốc vậy.

Cách đánh giấy thép:

Entrepôt Vinhlong

Nguyễn-thành-Điểm

Chủ nhơn và Quản-lý

Kính đồn

Ngò cùng lục châu

Tại nhà in Hậu-giang (Canttho) có bán thứ Carnet để đựng giấy bạc mới bày: như giấy 010, 0,20, và 0,50.

Vậy quý vị nên mua 1 cái để dùng đựng giấy bạc ấy, dể tiện mà lại khỏi hư khỏi rách.

Giá bán thật rẻ mỗi cái 0\$20 mà thôi

Nhà in Hậu giang

Kính cáo

LOI RAO

Quảng-an-Thành

安成

Kính cùng lục-châu chư quán tử dặng tường, bổn hiệu có trữ bán các thứ rượu thuốc thượng hạng như: Hổ-cốt mọi quạ, rượu Bá-huê, rượu Biêm-hiệp rượu máu-bò. Rượu này bảo chế kỹ càng sạch sẽ, nên uống bổ lắm; vì vậy nên có nhiều kẻ bắt chước làm rượu giả

Xin lục châu chư quán tử mỗi khi mua thì nhìn trên nhãn phải có ba chữ QUẢNG-AN-THÀNH thì rượu ấy là thiệt tốt đó.

Quảng-an-Thành

Kính-cáo

!!Coi trước kèo lăm ??

QUÍ-VỊ:

Tại tiệm tôi đây, bán vật chi, đều có đúng giá sẵn. Nếu ai muốn khỏi lăm sự thách-thức vô độ của chệc, thì trước đến tiệm tôi coi giá các món; nếu món nào của tôi bán rẻ hơn, hoặc bằng giá với chệc thì dùm mua tiệm tôi, rất trọng ơn.

Mà nhứt là các món rượu Tây-thi tiệm tôi bán rẻ lắm!!

Tôi cũng có cho mượn phùng ngũ Nhưng mà mấy ông Chủ-Bút Nhứt trình, dẫu nghĩ bao lâu, cũng không tính tiền.

Còn từ sớm mai, chỉ 6 giờ tối, đóng-bang ghé nghĩ-ngơi, tôi cũng không tính tiền.

Thoán như ai nghèo nàn, không tiền mà trả tiền phòng tôi cũng không đòi.

Đồng-bào ơi!

Người Annam, thương Annam; Lấp sông, phá núi, dẫu làm như chơi!

Lê-Mai, Quản-lý

Nam-Bác-Ai

à Trà-ôn

HỘI ĐỒNG BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
lắm rùng bãng nước mía

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tỏ
ý binh vực cái mỗi lợi
trong xứ ta đó.

STELLA
CANTHO RHUM

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nữa.

Mua uống rồi mới biết
SOCIÉTÉ.

des
SUCRES ET RHUMS
Cantho (Cochinchine)

Muôn mua xin do nơi
HÀNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG
Cantho, Saigon,
Vinhlong, Mytho
Travinh

Vậy mỗi lợi càng ngày về tay đồng chương

Cantho le 25 June 1920
L'Éclair